

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Aleka Lačeva *Anticipace a prožívání zrady v interpersonálních vztazích*. Katedra psychologie FF UK, Praha 2012.

Autor předkládá rozsáhlou práci, ale dobře strukturovanou a tedy přehlednou, podloženou studiem úctyhodným množstvím odborné literatury. Téma je z oblasti sociální psychologie. Je zajímavé a závažné nejen z hlediska odborného, ale bezesporu osloví i svojí lidskou a společenskou aktuálností.

V klasickém strukturování autor prochází nejdříve teoretickou bází tématu. Poměrně rychle se čtenáři odkrývá mnohavrstevnou podobu 'zrady'. Však i laické uvažování vede k závěru, že hodnocení 'zrady' závisí na hodnotovém profilu toho, kdo se o 'zradě' vyslovuje, na dané situaci, na tom, jestli uvažujeme o 'zradě' v kontextu interpersonálním anebo např. o 'zradě' vlastních názorů nějaké osoby atp. A to vše je ještě komplikované zasazením slova 'zrada' do jazykové struktury každého z nás. Toho všeho si je ovšem autor předkládané práce dobře vědom.

V empirické části práce potom navrhuje několik pozoruhodných empirických studií. Krátce je zmiňme. Zajímavým nápadem je testování barev zrady, tedy barvových asociací ke slovu 'zrada'. Vcelku nepřekvapivě se ukazuje, že 'zrada' je spojovaná s temnějším odstíny a s červenou barvou. Už volná asociace vede snadno k 'temné ... krvavé ... zradě' atp. Pravděpodobně se tyto asociace více objevovaly v mezilidském kontextu, kde právě takové zabarvení odpovídá reakcím obrany, boje apod.

V dalších empirických sondách se autor věnuje 'zážitkům zrady', 'zrádným situacím', 'predikování zrady'. Design těchto zkoumání je srozumitelně vystavěn a výsledky autor také přehledně diskutuje. V této souvislosti vyslovuji jistou lítost, že v závěru práce není samostatná kapitola právě věnovaná diskusi. Zvolená množina menších sond dokresluje fakt, že se na vybrané téma můžeme dívat z různých hledisek (viz výše).

Nepovažuji za nutné se zde detailněji věnovat jednotlivých kapitolám. Práci považuji za velmi dobrou jak z hlediska teoretického, tak i metodologického. Některé její části by bylo vhodné publikovat !

Předložená práce splňuje všechny požadavky na ni kladené a já doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

Praha, 15.10. 2012

Jiří Šípek